

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

• Jugoslaviji Din 40
• inozemstvu 60

SLOVENEČ

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglaš v uradniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izjaha vsak dan izvemši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pešnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravljalstva 528.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Janko Jovan:

Valutni preobrat.

Nesigurnost naše valute je bila vedno
glavni vzrok vseh težkoč, s katerimi se
ima boriti naša trgovina in industrija.

Prve težave, ki nam jih je prineslo
valutiranje našega denarja, segajo v čase
našega ujedinjenja, ko sta se med sabo
borila dinar in krona. Ako bi bila sedanja
vlada uvidela, da je ureditev financ prvi
postulat za red v gospodarskem življenju,
bi bilo prvo delo, da bi bila to razmerje
uredila. Krona se je s početka gibala na
isti višini kot dinar, a spekulacija in mahi-
nacije belgrajskih sarafov, so to razmerje
vedno bolj tlačile v škodo krone in se je
končno izvršila po dolgem času zamenja-
va, ki naših gospodarskih krogov ni mogla
zadovoljiti. Do danes še ni poravnani obdi-
tek 20 odstot. zamenjanih novčanic in se
poravnava zavlakuje na tak način, da na
isto danes malo kdo še upa. Boj dinarja
s krono je inozemski denarni trg zasle-
doval z nezaupanjem in naravna posledica
je bila, da sta ne le krona, temveč tudi
dinar na zunanjih borzih pričela na svoji
vrednosti izgubljati. Dolgo časa ni naša
vlada na notranje dinarje v inozemstvu
sploh nobene važnosti polagala. Potreba
naročil ogromnih vrednosti iz inozemstva
še le je temu neumljivemu desinteresira-
nju napravila konec.

Inozemstvo samo je motrilo naše go-
spodarske in zlasti finančne razmere iz po-
polnoma drugega vidika in to s prozornim
namenom, da se z obvladanjem nad valuta-
ranjem našega denarja okoristi. Prvi tak po-
jav smo doživeli v zgodni spomladi l. 1920,
ko je francosko-srbska banka nenadoma
vrgla za naše tedanje razmere visoke vso-
te francoskih frankov na belgrajsko bor-
zo. Sledeč ekonomskemu principu o po-
nudi in iskanju je kurz franka padel, a
dinar je na vrednosti pridobil. Časopisje
je kvitiralo ta pojav s hvalospevi na poli-
tiko finančnega ministra in približevanju
normalnih razmer. Nagel preobrat je imel
za posledico nepričakovano padanje cen
vseh vrst blaga a to baš tedaj, ko sta dve
državi iz našega obližja pričeti kriti svoje
potrebnosti v cerealijskih na našem trgu.
Zguba, ki jo je utrpela trgovina vsled ne-
nadnega, nepričakovanega in neutemelje-
nega razloga dviganja kurza dinarja, je
bila tako ogromna, da so se pričele majati
stare in močne trgovske hiše, tujec pa je
žel koristiti v nizkih cenah, vedoč, da se
neutemeljen kurz obdržati ne bo mogel,
kar mu bo omogočilo svoje obveznosti pod
neprimerno ugodnejšimi pogoji izpolniti,
kakor pa so bostojali, ko je te obveznosti na
se prevzel. Izkušnja nam je kmalu doka-
zala, da se ni motil. Občutilo pa je tudi
ljudstvo, ker mesto obetane pocenitve, je
povsod nastopila draginja.

Od tedaj naprej je kazal kurz dinarja
stalno pot navzdol, ki je bila le včasih, ko
so se pojavile zakulisne spekulacije, mo-
lena z manjšim valovanjem.

Druga temeljita poprava dinarja je na-
stopila v jeseni l. 1922. Bleerovo posojilo
in kontingent zlata, ki nam je pripadel
vsled likvidacije avstro-ogrške banke, so
bila sredstva, s katerimi je operiralo fi-
nančno ministrstvo. Tuje devize so padale
pri nas, če ne normalnim potom, pa vsled
umetne intervencije Narodne banke na
naših borzih. Ker inozemstvo naši notra-
nji urejenosti ni verjelo, tudi notranje di-
narja ni stalo v skladu z notiranjem naših
borz, kjer je iste urejeval prisilni kurz.
Sicer pametni možje so izgubili trezno pre-
sojo in se trdno zanašali na uspešnost ta-
kozvane Plavšičeve finančne operacije. Tu-
di ta finančna revolucija je pustila slabe
spomine za sabo. Cene na naših tržiščih
so padle in zopet je nosila trgovina in in-
dustrija težka bremena, ki so šla topot v
sto in sto milijonske izgube. Zgube je bila
deležna tudi vlada, ki je prav tedaj zapo-
čela znano prehranjevalno akcijo. Še več-
ja pa je bila izguba na iztrošenem Bleero-
vem posojilu in zlatu, ki je v svrhu inter-
vencije romalo iz države. Reakcija je bila
in je morala biti ista kot l. 1920; po kratki
dobi navidezne pocenitve je nastopila še
hujša draginja, kot smo jo imeli preje.

Tretji nenadni visok dvig dinarja je
padel v zimo, tako, da namdo osrečitev

manjka le še letni čas. Finančni minister
dr. Stojadinović je nastopil gotovo v zelo
kritičnem času. Napovedal je deflacijo nov-
čanic in ravnovesje v budžetu. Četudi de-
flacija faktično še ni izvedena in je boj za
ravnovesje v budžetu vezan s skoro ne-
znosnimi bremenami na davkoplačevalce, a
je vendar delno zboljšanje prometa in po-
prava trgovske bilance precej dolgo drža-
la kurz dinarja na približno enaki višini,
kar je dajalo upanje, da se bližamo gotovi
stabilizaciji kurza, katero moramo po to-
liko razočaranjih res želeli. Nenadoma pa
so pričele zunanje borze gnati našo valu-
to navzgor. Kako je ta pojav sprejelo časo-
pisje, je znano. Zopet so se obetali zlati
časi, hvalili so finančno in trgovsko po-
litiko naše vlade, dasi za to hvalo še niso
dani vsi pogoji. Tretjič rado gre in je tu-
di to pot šlo. Čez noč je dinar padel in je
vprašanje, kdaj se zopet povsje na viši-
no, ki jo je pred nekaj dnevi zavzel, zelo
negotovo. Pri celi stvari je dobra edina
okolnost, da se je ves prevrat odigral v
zelo kratkem času in da vsled tega ni za-
pustil za sabo tako hudih posledic, kot
smo jih doživeli v l. 1920 in 1922; procedu-
ra pri pojavu pa je bila enaka. Vse je bilo
neorijentirano in zmedenno. Takoj, ko je
prišel dinar padati, so se interesentje jeli
divje pehati za tujimi devizami in jih že
prvi dan po padcu nagnali strahovito na-
vzgor. Ta zbežnost je stalni pojav, ki
spremlja prevrate na valutnem trgu. Kaj
je povzročilo sedaj hipni dvig dinarja, se
ne da presoditi. Neverjetno pa je, da bi
ekspozé finančnega ministra imel na ino-
zemstvo tak vpliv, da bi mahoma prepričal
svet o našem urejenem gospodarstvu, ka-
tero smo bili primorani celo sami stalno
kritizirati. Čisto naravno je, da prevladuje
tudi sedaj finančno in trgovske kroge mne-
nje, da je dvig dinarja posledica zakulisne
spekulacije, tuje ali domače se ne ve, ki
so jo gotovi nepoznani krogi vprizorili, da
si nabavijo tujih deviz po nizkem kurzu
in spravijo po ohladitvi zopet diferenco v
svoj žep.

Iz vsega navedenega sledi, da hipni
in nepričakovani dvig dinarja za splošno
gospodarstvo ne prinaša koristi, temveč
napravljia zbežnost, neorijentiranost in
zapeljuje k nepremišljenemu nakupu,
osrečiti pa more le spekulantske skupine,
ki vodijo igro za kulisami javnosti. Ne da
se tajiti, da se dinar zboljšuje in sicer že
dalje časa precej stalno. Stalnost v valuti
je za naše gospodarstvo veliko večjega po-
mena, kakor vprašanje, na kateri višini se
suče valuta. Stabilnost valute daje trгови-
ni orijentacijo v kalkulaciji, valovanje pa
jo bega in spravlja v negotovost. Kakor ze-
lo je želeli, da pridobi dinar na vrednosti,
prav tako se je bati, če se naraščanje te
vrednosti naenkrat pojavi, kadar na to
nihče pripravljen ni bil.

Navedeni pojavi prevrata v valuti nam
dajo povod za praktične zaključke. Pred
vsem nas dosedanja skušnja uči, da naš
denar še ni stabiliziran in smo opravičeni
pričakovati, da se opisani pojavi zopet ne-
pričakovano ponove. Dosedanja izkušnja
nas dalje uči, da zahteva čas, ko nastopi
prevrat v valutiranju, da ohranimo mirno
kri, ker po vsakem hipnem skoku je do-
slej nastopila reakcija. Primerjanje dožive-
lih prevratov pa nam zapuša kljub vsemu
razočaranju zaupanje, da dinar pridobiva
na ugledu in so časi minuli, ki je narod
nekako hotel vso gotovino spremeniti ozi-
roma zamenjati za blago. Dinar je danes
denar, ki ga mora upoštevati ne le Jugo-
slovan, temveč je postal privlačen tudi ino-
zemcu.

Ko se je pojavil padec dinarja, so se
zagrebški borzijanci nervozno obrnili na
finančnega ministra s prošnjo za interven-
cijo. V koliki meri je Narodna banka pre-
prečila paniko na borzih s svojo interven-
cijo, mi ni znano. Gotovo pa je, da je v
taki krizi baš borza, ki more situacijo
trezno presojati in odvajati finančne in tr-
govske kroge od nepremišljenih sklepov.
V taki krizi smo Slovenci popolnoma nave-
zani na Zagreb. Nalogov za nabavo deviz
imajo tam iz Slovenije vedno dosti in sko-
ro naravno je, da so v takem slučaju Slo-
venci prvi tepeni. Mi imamo sami dosti fi-
nančnih in trgovskih strokovnjakov, ki
znajo slične pojave trezno premostriti, a
nimajo mesta, kjer bi svoje zaključke prak-
tično uveljavili, ker Slovenci nimamo svo-

je borze. Finančno ministrstvo se brani
dovoliti ljubljanski borzi pravico trgo-
vanja z valutami in devizami, ker se boji, da
ne bi Slovenci pod pritiskom Italije in Av-
strije oškodovali dinarja. Ta strah je abo-
ten; saj ne more iti zahteva Slovencev po
lastni borzi za tem, da bi škodovali lastni
valuti, temveč da se obvarujejo škode sami
in se rešijo odvisnosti od drugih borz. Ka-
kor omenjeno je cel borzni spektakel pri

Razprava o obtožbi proti dr. Lazi Markoviću.

Belgrad, 21. febr. (Izv.) Slika, ki jo
je nudi danes parlament, je bila povsem
drugačnja kakor sicer. Vladalo je neko sve-
čano, nekam dostojanstveno razpoloženje.
Seja je potekla brez hrupnih izpadov in
medsebojnih predbacivanj in brez nesla-
nih medklicev. Poslanci so bili zbrani pol-
noštevilno. Galerije zasedene kakor še nika-
dar, ministri vsi na svojih mestih. Vse to
je dajalo vsaj približen vtis onega, kar je
parlament predstavljal: vtis sodne dvora-
ne. Vsi so razumeli razpravo razen neko-
liko politično zakrknjenih radikalov, ki jih
je takoj v početku razprave moral opozo-
riti celo sam predsednik Ljuba Jovanović
na resnost in važnost momenta. Opozorilo
je bilo na mestu, kajti danes bi morali biti
poslanci nepristranski sodniki ne pa pri-
staši posameznih strank.

Strankarska disciplina bi morala sto-
piti popolnoma v ozadje, kajti s o d i t i je
bilo treba in sodi se lahko samo po lastni
vesti; sodba mora biti vedno rezultat sre-
nega in razumnega doumevanja krivice
brez ozira na osebne, društvene ali orga-
nizacijske odnose med sodnikom in ob-
tožencem. Danes je bilo to tem bolj na me-
stu, ker se ni sodilo posamezni osebi za
izvestne krivice. Ni šlo zato, ali je dr. Laza
Marković kriv onega, kar je v obtožbi na-
vedeno in z dokazi podprto; tudi ni bilo
obtožiteljem ležeče, ali spada dr. Laza Mar-
ković z obtožbo med navadne krivce za-
konske odgovornosti ali ne. Šlo je za vpra-
šanje principielne važnosti: za režim ko-
rumpcije, ali za režim poštenosti. Za moralo
ali za nemoralno v javnem življenju. Če je
sedel dr. Laza Marković na obtožni klopi,
je bilo to samo zato, ker je bil najintimnej-
ši prijatelj, najboljši svetovalec in najver-
nejši učenec Nikole Pašića. Bil je najbolj
tipičen predstavnik današnjega režima, ali
kot tak preveč neizkušen, neoprezen in za-
to je imel to smolo, da je prišel prvi na
vrsto. Stara je resnica, da ravno najbolj
prebrisani lopovi ravno v najbolj brezskrb-
nem dejanju zapustijo sled, na kateri se
ujamejo. Treba je bilo torej izreči sodbo o
tem, ali je parlament najvišje sodišče v dr-
žavi in izraz volje naroda, zato da zavlada
v državi v vseh panogah javnega življenja
poštenje, ali pa, da še nadalje s pomočjo
nasilja vladajo vsepovsod načela prevare,
goljufije in izkoriščanja.

Razprava se je pričela ob pol 10. Pred-
sedoval je ves čas sam predsednik skup-
ščine g. Ljuba Jovanović. Predmet razpra-
ve: Obtožnica, podpisana od 56 skupščin-
skih poslancev, ki obtožujejo bivšega mi-
nistra za pravosodje dr. Lazo Markovića.

OBTOŽNICA.

Obtožujejo ga:

1. Prodaje sladkorne tovarne na Ču-
karići v času, ko je imela tovarna v skla-
dišču ogromno množino sladkorja, s ko-
jo je pobijala zvišanje cen drugih tovarn.
Marković je odredil kratek rok za prodajo.
Prodana je bila vsa količina sladkorja in
to eni osebi po zelo nizki ceni. Takoj nato
je cena poskočila na 10 dinarjev kilogram.
Na javni protest je moral ustaviti prodajo.
To Markovićevo delo je kaznivo po § 226
kaz. zakonika.

2. G. Marković je oddal brez licitaci-
je g. Lukareviću tiskanje obveznic po 2.50
Din, medtem ko je sedaj to delo oddano po
0.49 Din, ker se je vršila licitacija. To po-
stopanje dr. Markovića nasprotuje zakonu
o državnih naročilih in kaznivo po § 116
kaz. zakona.

3. Pregledati bi se morali istotako
uradni akti, ali ni takih kaznivih dejanj
tudi v teh-le delih dr. Markovića:

I. Glede koncesije tovarne za špirit v
Crkvenici in Novem Vrbasu.

II. Glede ukinitve sekvestra nad imo-
vino Altruistične banke v Budimpešti, ka-

zadnjem dvigu dinarja trajal le nekaj dni
in so bile radi tega zgube manjše kakor če
bi se pojav odigral daljši čas, vendar je
ves pojav resen opomin vsem slovenskim
strankam, da zastavijo skupno ves svoj
upliv pri finančnem ministru, da podeli
ljublanski borzi tudi pravico trgovanja z
valutami in devizami, brez katere trgovina
ne more imeti zasiguranega svojega ob-
stanka.

teru ukinitve je bila v nasprotju z odločba-
mi pristojne komisije.

III. Glede odobrenja naročil na račun
reparacij prijatelju Teokoreviću mesto dru-
gi tvrditi, za katero je bilo naročilo odlo-
čeno. Dosedaj je v preiskavi pri pravosod-
nemu ministrstvu nekaj takih slučajev
ugotovljenih, ki jih obtožnica našteva.

Nadalje obtežuje obtožnica dr. Marko-
vića, da je kot pravosodni minister pred
volitvami dal svojemu strankarskemu pri-
jatelju Marku Popoviću iz Gačka v voliv-
nem okrožju Markovičevem dovoljenje za
391 oseb in sicer za 1955 jutrov obdelane
zemlje v Vojvodini. Donos od onega jutra
zemlje znaša povprečno 2000 Din, kar zna-
ša skupno 3.910.000 Din. Tako podatki po
spisih, ki pa so lažnivi. Veliko število onih,
ki so v spisku navedeni, ni dobilo niti pa-
re, med drugimi so v spisku navedeni taki,
ki so že davno umrli, denarja pa niso dobili
njihovi sorodniki. Obtožnica našteje 7 ta-
kih že umrlih oseb in navaja izjave oseb,
ki so po spisih dobili zemljo, čeravno
zanjo niso niti prosili, pa niti te zemlje niti
ene pare dejansko niso dobili. Takih izjav
navaja obtožnica 6.

Za taka dejanja dr. Markovića in nje-
govih sokrivcev določa zakon kazni po čl.
94. in čl. 97 zakona o volitvi narodnih po-
slancev, za Markovića še § 122 kaz. z., za
vse ostale še § 149 k. z., za vse krivce tudi
§ 69 kaz. z.

Poleg dokazov iz uradnih aktov so
priče: G. Mihajlo Ranković, bivši podpred-
sednik narodne skupščine in njegovi to-
variši, ki so predložili tožbo svojemu
strankinemu klubu in katere bo on nave-
del po imenu.

G. Gjorgije Gjurić, pomočnik delegata
v komisiji za reparacije, Dragoljub Kasi-
dolac, šef odseka v tej delegaciji kakor
ostali uradniki delegacije v Parizu in Wies-
badnu.

Za gotova dejanja se mora dr. Marko-
vić zagovarjati ne samo po splošnem kaz.
zakoniku, ampak tudi po II. al. čl. 3 zaka-
na o ministrski odgovornosti z dne 22. ju-
nija 1922. Toda za zgoraj navedena dejanja
ga mora soditi državno sodišče, ki ima po
čl. 21. zakona o ministrski odgovornosti
soditi ministra za dejanja take vrste.

Zato stavijo podpisani predlog, da se
g. dr. Laza Marković, bivši pravosodni mi-
nister, takoj postavi pred sodišče po zaka-
nu o ministrski odgovornosti. Podpisanih
je 56 poslancev.

ZAGOVOR DR. LAZE MARKOVIĆA.

Po prečitani obtožnici je dobil besedo
dr. Laza Marković, ki je nastopil pre-
cej plaho in se je šele proti koncu svojega
zagovora malo ojunčil. Dr. Laza Marko-
vić je citiral točko za točko obtožnice. Vsa-
ki točki je pridelal svoj zagovor. Če izvza-
memo primer običajnih olepševanj in fra-
zarenj, je dr. Laza Marković za svojo nedol-
žnost navedel sledeče argumente: da je ob-
tožnica delo njegovih političnih nasprotni-
kov, da je o vsaki rešitvi obveščal ministr-
ski svet in ekonomsko-finančni komite mi-
nistrov, v katerem so sedeli štirje radikali,
štirje demokrati in gospod Puceelj. Po-
sebnost o to okolnostjo je zelo operiral in go-
spod Puceelj se je vsakokrat zelo nervozno
premikal na svojem sedežu, kadar je dr.
Laza Marković imenoval njegovo častljivo
ime in ga nekam preveč pomembno pogle-
dal. Sploh je dr. Marković največ naglašal
dejstvo, da so bile vse zadeve sklenjene še
za časa vlade radikalno-demokratske-samo-
stojne koalicije, četudi je rešitev sledila po-
zneje. Citiral je tudi tozadevne številke ak-
tov. Glede glavnega očitka dovolitve nabave
na račun reparacij svojemu prijatelju Teo-
koreviću je citiral izjavo nekega uradnika
ministrstva za pravosodje, ki prizna, da je
prav mogoče kaj zagrešil. Pobija obtožnico

z raznimi advokatskimi knji in končno izjavila, da je deloval kot minister po zakonu in v vesti in da se dvajset let bavi s politiko in da se bo ž njo bavil, dokler bo živ in zdrav. »Vi pa me obsodite, če sem kriv, če končal svoj zagovor.

Dr. Lazo Markovića je ves čas zamišljen poslušal v poslanskih klopih bivši minister dr. Velizar Janković, ki ga iz njegove resignacije ni zbudil niti slaboten aplavz ministrovih ožjih prijateljev, ki ni mogel izbrisati splošnega utisa, da je zagovor dr. Laze Markovića vodén, brez dokazov in da se je Marković predvsem opiral na disciplino, poslušnost in pokornost vladne večine.

MARKOVIČEV STRAH PRED SODIŠČEM

Za govorom dr. Laze Markovića je dobil besedo kot prvi Voja Lazić (zemljoradnik). On je izjavil, da je pričakoval, da bo Marković v svojem govoru izjavil, da je javlja sodišču. On tega ni storil niti ni mogel storiti, kajti človek, ki je v položaju ministra zaslužil milijone, je moral brez-pogojno izogniti se odločitvi po nepristranskem sodišču. Izjavil je, da je poslanec, ki so podpisali obtožnico, vodila samo misel splošne pravice in objektivnosti. G. Marković se ni mogel opravičiti pred svojim klubom, temveč je njegova dolžnost, da gre pred sodišče in da tam da svoj zagovor. Njegov »ceterum censeo«: da se zadeva mora in mora rešiti samo pred sodiščem.

SLIKA MARKOVIČEVEGA ŽIVLJENJA.

Po njegovem govoru je bila seja zaključena in se je nadaljevala popoldne. Kot prvi je dobil besedo demokrat Savko Tukanać, ki je izjavil, da imamo pred seboj redek parlamentaren pojav obtožbe proti bivšemu ministru, ki je z deli, navedenimi v obtožbi, povzročil obšutno, očitno škodo interesom naše države. S svojimi deli je dr. Laza Marković zadal smrtni udarec samemu sebi in istotako režimu.

V jako lepem, juridično dokazanem

govoru je potrdil obtožbo, predvsem slučaja Teokarević, glede katerega je dokazal, da nikdo ni imel v tem slučaju naročiti reparacije razen firme kot take. V tem pogledu je govornik navedel telegrafično korespondenco Markovića, ki je od reparacijske komisije izsilil za Teokarevića ugodno rešitev. Končno je dobro karakteriziral življenje srbske inteligence med svetovno vojno. Dočel se je narod mučil po frontah in trpel, so se dr. Laza Marković in slični potepali po Ženevi, živeli v izobilju, kvartopirili in ženskarili. Dokaze v glavnem slučaju, da je dr. Laza Marković že prej izdal rešitev, šele pozneje pa je protokoliral dotično prošnjo o istem predmetu. Končal je svoj govor z apelom na dr. Lazo Markovića, da dokaže, odkod ima tako velike vsote denarja, ki ga brez vsakega usmiljenja razsipa in to vsakdnevno. Če se dokaže, da te brezmejne vsote izhajajo iz poštenega vira, potem pač ne bo nihče mogel proti njemu nastopati.

Na vsak način pa zahteva, da dr. Laza Marković kot inteligenten človek prizna potrebo nepristranskega, ne pa strankarskega sodišča, in da zatorej vso zadevo izroči običajnemu sodišču.

Za njim govori zemljoradnik Dule Dimitrijević, ki je v dolgem govoru juridično utemeljeval veliko krivdo doktorja Laze Markovića. Po njegovem govoru je bila seja prekinjena in se nadaljuje jutri ob 9. dopoldne.

Celokupen vtis razprave je ta, da je bil režim že sedaj justificiran brez ozira na končno sodbo in obsodbo.

Na jutrišnji seji je na dnevnem redu ista stvar: Tožba proti dr. L. Markoviću. Javljeno je že več govornikov od opozicije. Med drugimi demokrat Pečić, od Jugosl. kluba Franc Kremžar. Javil se je k besedi tudi g. Pucelj, da se bo branil na prikrita očitanja g. dr. Laze Markovića. G. Pucelj obtožnice dr. Markovića ni podpisal.

Iz federalističnega bloka.

BLOK HRVATSKIH STRANK. — ODNOSAJI HRSS DO OPOZICIONALNEGA BLOKA.

Zagreb, 21. februarja. (Izv.) Kakor poročajo listi Hrvatske Zajednice, da je imel izvrševalni odbor HZ včeraj sejo, na kateri se je nadaljevala razprava o vprašanju čim ožje zveze med hrvatskimi strankami, t. j. med HRSS, Hrvatsko Zajednico in Jugoslovansko muslimansko organizacijo. To vprašanje se je načelo na predlog g. Radića in na njegov predlog bi vse te tri stranke po vzorcu angleške delavske stranke, ko se med njimi razčisti programatična vprašanja, ustvarile federacijo, ki bi v slučaju ugodnega uspeha pogajanj že pri prihodnjih volitvah šla v volivni boj s skupno listo. Ze zadnjič, ko se je dr. Hrasnica mudil v Zagrebu, so se vršili razgovori o tem vprašanju, na včerajšnji seji se je pa pričela razprava o modalitetah, kako bi se stvar ugodno rešila.

Zagreb, 21. februarja. (Izv.) Danes sta odpotovala na Dunaj dva člana predsedništva HRSS, da poročata g. Radiću o zadnji seji federalističnega bloka in da dobita nadaljna navodila za držanje HRSS. Obadva se bosta vrnila do nedelje, ko se bo najbrže vršila ponovna seja federalističnega bloka, na kateri se bo definitivno pretresel enotni načrt za delo opozicionalnega bloka. V tukajšnjih političnih krogih se tolmači pospešeno delo za opo-

zicijski blok tako, da bo ta v najkrajšem času aktivno nastopil.

Zagreb, 21. februarja. (Izv.) Vaš dopisnik se je razgovarjal z nekim članom predsedstva HRSS o odnosu HRSS napram opozicionalnemu bloku. Na razna vprašanja mu je odgovoril sledeče: V zadnji številki »Slobodnega doma« je g. Stjepan Radić točno označil stališče naše stranke napram opozicionalnemu bloku. Po njegovih izjavah HRSS odkrito želi, da sodeluje v opozicionalnem bloku, in to ne samo pasivno, da ga podpira, marveč tudi aktivno, da sodeluje pri rušenju Pašićeve vlade in pri nadaljnji akciji opozicionalnega bloka, ker se je pokazalo, da je nemogoče, da bi ožji opozicijski blok, ki se sedaj nahaja v Beogradu, sam omogočil likvidacijo radikalnega režima. Zato je g. Radić razčistil tudi razmerje HRSS napram demokratu in odkrito sporočil g. Ljubi Davidoviću, če je on za to, ne bodo radikalni parcelirali države niti tri tedne, kaj se tri leta. G. Radić je povdaril tudi programatično pojmovanje opozicionalnega bloka od strani HRSS in izjavil, da HRSS ne bi hotela, da opozicija prevzame vlogo Pašićeve vlade in vlada dalje po centralistični ustavi, marveč da opozicijski blok takoj sestavi volivno vladno in gre v volitve. Končno je g. Radić

določil tudi taktiko HRSS in izjavil, da bo šla v parlament in zrušila vladu, ter je priporočil kot najugodnejši trenutek kako korupcijsko afero. To stališče g. Radića je tudi stališče HRSS.

Trgovinska pogajanja z Italijo.

SEJA PRVE SEKCIJE.

Beograd, 21. febr. (Izv.) Danes še-le so se pravzaprav začela pogajanja o trgovinski pogodbi z Italijo. Vršila se je namreč prva seja prve sekcije. Prva sekcija pa razpravlja o trgovinski pogodbi. Zanimivo je, da je tej seji prisostvoval tudi znani g. Savić. Predsedstvo te sekcije je bilo ponudeno italijanski delegaciji. Razpravljalo se je na današnji seji bolj v splošnem. Italijani so predložili svoje zahteve, ki so povsem identične z onimi, ki so jih Italijani uveljavili v trgovinskih pogodbah s Švico in Avstrijo. Seveda je jasno, da taki momenti ne morejo priti za nas v poštev. Z ozirom na to je zanimivo poudariti, da je bil tekom seje nenadoma poklican na dvor g. Todorović, ki je tam ostal poldrugo uro. Govori se, da je ta poklic g. Todorovića, ki je brez dvoma eden najmerodajnejših naših delegatov, v zvezi z pred nekoliko dnevi se vršečo avdienco slovenskih industrialcev gg. Polllakov pri kralju. Pri tej priliki je treba naglasiti, da so vse vesti o nekakem ultimatu od strani Italijanov neresnične, in da je bila razprava na današnji seji predvsem formalnega značaja. Gotovo je to, da bodo merodajni krogi storili vse, kar je v njihovi moči, da se zaščiti naša industrija. Prihodnja seja se vrši še-le v ponedeljek. Še-le takrat bo naša delegacija izročila italijanski delegaciji svoje protipredloge o carini in carinskih tarifnih glede industrijskih predmetov, ki nas interesirajo. Važnost razprave v tej sekciji se je videla že iz tega, da so se seje udeležili vsi italijanski in vsi naši delegati razen g. Kukića.

Brezposelnost v Zagrebu.

Brezposelni so vdrli v ljudsko kuhinjo.

Zagreb, 21. febr. (Izv.) Včeraj popoldne se je tu pripetil incident, ki jasno ilustrira socialno bedo in negotovost, v kateri se nahaja delavstvo. V Zagrebu je okoli 10.000 brezposelnih uradnikov in delavcev. Včeraj je 35 lačnih delavcev vdrlo v ljudsko kuhinjo, kjer so pojedli vsa jedila, ki so bila pripravljena. Nato so mirno odšli. Vse časopisje registrira ta slučaj in poudarja, da tukajšnji osrednji urad za zavarovanje delavcev razpolaga z vsoto 20 milijonov dinarjev, ki se je vplačala leta 1922 kot davek za nezaposelnost, vendar minister za socialno politiko kljub mnogim urgencam ni hotel podpisati akta, da se lahko razpolaga s to vsoto.

Poincaré napoveduje važne dogodke.

Pariz, 21. februarja. (Izv.) Pri debati o volivni reformi v senatu je Poincaré, odgovarjajoč na napade nasprotnikov, izjavil, da stojimo pred odločilnimi dogodki, ki se, kakor upa, izvrše v kratkem. Ugodna znamenja se že kažejo.

Pariz, 21. februarja. (Izv.) Havas poroča: Ministrski predsednik Poincaré je na koncu svojega včerajšnjega govora v senatu povdaril, da je treba dobro porabiti priliko o vprašanju notranje politike, da se drugim prepusti skrb za zunanjo politiko, ki jo je vpeljal in katero

bodo morali tudi drugi zasledovati, ker je to politika Francije. Poznajo ga slabo, če mislijo, da se hoče na ta način odtegniti politiki.

ZOPET VPRAŠANJE ZAUPNICE V FRANCOSKI ZBORNICI.

Pariz, 21. februarja. (Izv.) Finančni minister je pri debati o monopolu za vžigalice postavil vprašanje zaupnice. Nato je bil vladni predlog sprejet s 355 proti 215 glasovi.

TUDI BELGIJA POPUŠČA?

Bruselj, 21. februarja. (Izv.) V zbornici je ministrski predsednik izjavil, da Nemčija dolguje Belgiji še 8½ milijard zlatih mark. V slučaju ugodne poravnave bi bila Belgija pripravljena svoje zahteve znižati na 5 milijard.

Borba proti vladi v Z. D. S. A.

Washington, 21. februarja. (Izv.) V senatu je član vlade Dangerthy izjavil, da so vsi napadi nanj zaradi petrolejskih koncesij neosnovani. — Senator Lodge je pozval predsednika Coolidge, naj prisili ministre kabineta, ki so vsi zapleteni v petrolejsko afero, da odstopijo. — Pri debati o dohodninsko-davčnem predlogu vlade je potem vladna republikanska stranka doživela mal poraz. Zbornica je namreč ta predlog odklonila s 196 glasovi proti 122.

Štrajk v Angliji končan.

London, 21. februarja. (Izv.) Štrajk ladjedelniških delavcev je danes končan. Mezde se povišajo za 1 šiling, noben delavec se ne sme disciplinirati. Danes zvečer se zbero delegati obeh strank, ki imajo poravnalni dogovor potrditi. V tem slučaju se delo v vseh pristaniščih takoj vzpostavi.

IZ ANGLEŠKE ZBORNICE.

London, 21. februarja. (Izv.) Državni tajnik za zunanje zadeve Ponsomby je v nižji zbornici izjavil, da vlada ni dobila nobene kopije pogodbe, ki se je sklenila med Rusijo in Italijo. Vlada bo storila v Rimu korake, da izve posamezne točke tega dogovora.

Demisija ogrskega pravosodnega ministra.

Budimpešta, 21. februarja. (Izv.) Opozicija je po demisiji finančnega ministra Kallaya izsilila danes tudi demisijo pravosodnega ministra Nagyja. Pri tem je prišlo v zbornici do jako burnih prizorov, posebno ko je minister za deželno brambo imenoval Ogrsko »kraljevsko deželo«. Državni upravitelj Horthy je demisijo Nagyjevo sprejel. Provizorično je sprejel justični portfelj ministrski predsednik Bethlen.

REFERENDUM NA BAVARSKEM.

Monakovo, 21. februarja. (Izv.) Dandaj se je pri ljudskem referendumu izjavilo 873.000 glasov za razpustitev deželnega zbora, 837.000 pa za izpremembo ustave. Iz 53 okrajev rezultati še manjkajo.

POLITIČNI PROCES V ŠPANILJ

Madrid, 21. februarja. (Izv.) Danes se je pred najvišjim vojnim sodiščem začel proces proti mnogim višjim častnikom, kateri so obtoženi krivde na porazu pri Melilli. Proces ima namen utrditi popularnost sedanje diktature. Medtem so se v Maroku zopet začeli boji z vstaji, ki so jako trdi.

Edmund About: 44

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

»Poglejte,« je zavpil name z donečim glasom, »poglejte, kaj ste naredili! opazujte svoje delo! Nasitite svoje oči na svoji žrtvi! Kam boste še prišli? Kdo bi mi bil rekel oni dan, ko sem vas sprejel tukaj, da sem odprl svoja vrata morilcu?«

Jecjal sem nekaka oproščenja; hotel sem dokazati sodniku, da sem grešil le vsled nepreviđenosti. Odkrito sem priznal, da sem opijanal svojega stražnika, da bi ušel njegovi čuječnosti in pobegnil brez zadržkov iz svoje ječe; toda zanikal sem zločin uboja. Ali sem mar jaz kriv, če ga je voda utopila eno uro po mojem odhodu? Dokaz, da mu nisem hotel nič hudega, je to, da ga nisem niti enkrat sunil z bodalom, ko je bil do nezavesti pijan in sem imel njegovo orožje v svojih rokah. Lahko izmišljuje njegovo truplo in se prepričajo, da nima nikake rane.

»Pa vsaj priznajte,« je nadaljeval kralj, »da je bilo vaše ravnanje zelo sebično in krivično. Vaše življenje ni bilo v nevarnosti in imeli smo vas zaprtega le zaradi male vsote denarja; vi pa ste ušli iz skoposti; niste mislili drugega kot da si prihranite nekaj zlatnikov in niste se pobrigali za tega reveža, ki ste ga prepustili smrti po svojem odhodu! Niste se brigali zame in ste me oropali nenadomestljivega pomočnika! In kakšen čas ste si izbrali za svoje

izdajstvo? Dan, ko se nesreče kopičijo nad menoj; ko sem izgubil svoje najboljše vojak; ko se še nisem oddahnil po svojem porazu; ko je Sofoklej ranjen, Korfijot v zadnjih zdihljeh in mladi Spiro, v katerega sem stavil toliko nad, umrl; ko so vsi moji možje trudni in brez poguma! In v tem času ste imeli srce in ste mi vzeli mojega Vasilija! Vi toraj ne poznate človeških čustev? Ali ne bi bilo stokrat bolje, da plačate svojo odkupnino, kot se spodobi poštenemu ujetniku, kot da si pustite očitati, da ste žrtvovali človeško življenje za petnajst tisoč frankov!«

»Za vraga,« sem zaklical zdaj jaz, »saj ste jih vi sami tudi dosti ubili in še za manjše vsote!«

Odgovoril mi je dostojanstveno: »To je moj poklic, gospod; ni pa to vaš poklic. Jaz sem tolovaj in vi ste doktor. Jaz sem Grk, vi pa ste Nemec.«

Na to nisem vedel kaj odgovoriti. Vsi živci so trepetali v meni in spoznal sem, da nisem ne rojen, ne vzgojen zato, da ubijam ljudi. Kralj, ožunačen po mojem molku, je nekoliko dvignil glas in nadaljeval:

»Ali veste, nesrečni, mladi mož, kdo je bil ta izvrstni človek, ki ste ga pahnili v smrt? Njegov rod izhaja iz rodbine junških tolovajev Veru, ki so vzdržali v onih hudih bojih za vero in domovino proti Aliju iz Tebelena, janinskemu paši. Tekom štirih rodov so bili vsi njegovi predniki obešeni ali pa obglavljeni; niti eden med njimi ni umrl v svoji postelji. Ni še šest let, odkar je njegov lastni brat bil obsojen na

smrt in je vsled tega umrl v Epiru; zadavil je nekega muslimana. Udanost in pogum sta dedni lastnosti v njegovi družini. Nikdar ni Vasilij zanemarjal svojih verskih dolžnosti. Daroval je cerkvi, daroval je revežem. O Veliki noči je nažgal najbolj debelo svečo. Rajši bi se bil pustil ubiti, kot bi bil prelomil zdržnost ali jedel meso v postnih dneh. Varčeval je, da bi se lahko zaprl v samostan v Atosu. Ali ste vedeli to?«

Osramočen sem priznal, da sem vedel.

»Ali ste vedeli, da je bil moj najzvestejši tovariš? Nikakor nočem odrekati osebnih zaslug tem, ki me poslušajo, toda Vasilij je bil slepo udan, brezpogojno ubogljiv in se ni ustrašil nobene nevarnosti. Noben opravke ni bil pretežaven njegovi hrabrosti; pred nobenim umorom se ni ustrašila njegova zvestoba. Zadavil bi bil celo kraljestvo, če bi mu bil zaukazal. Izdril bi bil oko svojemu najboljšemu prijatelju na en sam mig mojega mečnika. In vi ste mi ga ubili! Ubogi Vasilij! Ko mi bo treba požgati vas, naučiti skopuha kozjih molitvic, razsekati žensko na kose ali razmesariti živga otroka, kdo te bo nadomestil?«

Vse tolovaje je elektriziral ta žalostni govor in enoglasno so zavpili: »Mi, mi! Nekateri so držali roke proti kralju, drugi so stiskali svoja bodela; najbolj goreči so merili name s svojimi pištolami. Hadži Stavros je nekoliko ohladil njihovo gorečnost: zavaroval me je s svojim telesom in je nadaljeval:

»Potolazi se, Vasilij, ne boš ostal brez

osvete. Če bi poslušal le svojo žalost, bi žrtvoval tvojim manom ubijalčovo glavo; toda ona stane petnajst tisoč frankov in ta misel me zadržuje. Ti sam, če bi zamogel govoriti kot nekda v mojem svetu, bi me prosil, naj prizanašam njegovim dnevom; ne maral bi tako drage osvete. V okolnostih, v katere nas je postavila tvoja smrt, ne smemo počenjati neumnosti in metati denarja skozi okno.«

Prenehal je za hip; jaz sem se oddahnil.

»Toda,« je zopet začel kralj, »znan bom združiti koristno in pravično. Kaznoval bom krivca ne da tvegam glavnico. Njegova kazen bo najlepši okras tvojih pogrebniških svečanosti. In iz višine bivališč palikarov, kamor je odplačala tvoja duša, boš z veseljem odobral spokorno mučenje, ki nas ne bo stalo niti solda.«

Ta konec je vzbudil odobravanje. Vsi so bili vzhitni razen mene. Mučil sem možgane, da bi uganil, kaj mi je namenil kralj in bil sem tako negotov, da so mi zobje škpetali. Zares, bil sem srečen, da sem si rešil življenje in zdela se mi je precejšnja pridobitev, da sem se ohranil svojo kožo; toda poznal sem iznadljivo domišljijo Helenov velikih cest. Ne da me ubije, me Hadži Stavros lahko tako kaznuje, da se mi bo življenje pristudilo. Stari lopov mi ni hotel povedati, kakšne muke mi je odločil. Imel je tako malo usmiljenja z menoj, da me je prisilil, da sem moral prisostvovati pogrebniškim svečanostim njegovega častnika.

Zadružni tečaji prihodnji teden.

V ponedeljek, 25. februarja v Velikih Laščah.

V torek, 26. februarja v Smartnem pri Litiji.

V četrtek, 28. februarja v Žužemberku.

Prosimo krajevne zaupnike, da tečaje povsod skrbno pripravijo in poagitrirajo za dobro udeležbo.

Politične vesti.

— Huda očitka. V narodni skupščini je očitil posl. Miletič radikalskemu poslancu dr. Milasiniču, ki se je venomer vsajal v opozicionalne poslance, da je bil v zvezi z zloglasnim razbojnikom Čarugo: »Dr. Milasinič je dal Čarugi člansko karto radikalne stranke. To karto so našli v žepu tega razbojnika, ko je bil prijet.« Milasinič ni ugovarjal, ampak je ves rdeč in razburjen šel na svoje mesto. Lepa družba!

Beleške.

Iz »napredne« slovenske žurnalistike. Radikalni centralistični režim je brezobziren in gluh za vse, stvarno še tako podprte pritožbe. Samozavestno in brez skrupulov gospodari s Slovenijo proti volji slovenskega naroda in proti najenergičnejšim protestom slovenskih poslancev. Protesti radikalnega režima nič ne motijo, ker dobiva potuho od onega dela slovenskega časnika, ki dan za dnem blati in sramoti Slovensko ljudsko stranko, ker je ta edina v Sloveniji ohranila neupogljivo hrbtnico, ker se ona edina ni usuznila centralizmu in ne pozna grdega lizunstva. Na to žurnalistiko — zdaj vemo, zakaj se imenuje »napredna« — se sklicuje venomer centralistični režim in ponatiskuje njeno sramotenje slovenskega naroda. V tej žurnalistiki ima centralizem v Sloveniji svojo zaslombi. »Slovenski narod« je naravnost tipičen v tem oziru. Pajdaš mu pa v obrambi centralističnih in koruptivnih močev »Narodni dnevnik«, glasilo — štirih strank, med temi tudi radikalna stranka. Tudi ta list zagovarja sporazum, kakršnega sta sklenila z Mussolinijem gg. Pašič in dr. Ninčič. Ta list je zapisal na uvodnem mestu te-le sramotne besede: »Po lanski jesenski reški debati v skupščini je bilo jasno, da mora v kratkem priti do rešitve reškega vprašanja. In informirani politiki, kar bi moral biti vsak poslanec, so tudi lahko uganili, kakšna bo rešitev vprašanja.« Te izdajalske besede si je drznil zapisati v slovenskem jeziku tiskan list, ki ve ali vsaj mora vedeti, če je količjak informiran, da je vlada do zadnjega zatjevala, da takega, sramotnega sporazuma, sporazuma pod takimi pogoji nikdar ne bo sklenila. Reko prodati za stisk fašistovske roke, par »ordenov« in prijazne italijanske besede, brez zaščite naših bratov v Primorju, to vse je po »Narodnem dnevniku« v popolnem redu. Po njegovem mnenju bi bila morala opozicija brez vsake besede in brez odpora pustiti ratificirati reški sporazum. Po njegovem naj bi bila opozicija ploskala škandalozni izjavi zunanjega ministra, da je »Reka po jeziku in duhu italijanska in nam sovrana«. Ko bi kaj takega dejal le enkrat samo en poslanec SLS, bi »napredna« (beri: brezmozgalo) časopisje gonilo to v tisoč variantah vsak dan celih sto let. Da prikrije, kolikor se da, to svoje sramotno stališče in že vnaprej odobri vse grehe radikalne vlade, pravi, da se morajo vsaj pri trgovinski pogodbi z Italijo nehati »partizanski« (slovenski se pravi »strankarski«) interesi, pri čemer misli na opozicijo. Reško vprašanje in sporazum z Italijo v celoti je ravno radikalija rešila s svojega strankarskega stališča, za vse druge je bilo to vprašanje cele države, posebej pa še vprašanje Hrvatov in Slovencev, tu in onstran meja! Nobenega pametnega človeka ni bilo, ki bi bil proti sporazumu sploh, toda vsi, ki jim narod, država in narodno gospodarstvo niso humbug, so bili proti takemu škandaloznemu sporazumu, kakor je bil sklenjen. Čast inteligenci, ki kupuje in podpira tako protislovensko časopisje!

Kulturni klobasar »Slov. narod« ne ve na naša izvajanja o liberalnem mamonizmu ničesar drugega odgovoriti kakor da »SLS bazira svojo politiko na cerkvenem kapitalizmu«, da »vceplja masam verski fanatizem in kazen pred nekakimi mističnimi peklenjskimi mukami«, da »ščuva ljudstvo proti pravoslavju« in »spravlja vse materialne dobrine v cerkvene roke«. — Za »Slovenski narod« veljajo v polnem obsegu besede, da se z zlobno neumnostjo celo bogovi zamenjajo borijo. Ogromna večina narodnega kapitala je danes združena v rokah liberalnega meščanstva in njegovih bank, dočim cerkev poseduje komaj toliko, da komaj še vzdržuje svoje verske, kulturne in dobrodelne naprave. Premoženje ljubljanskega škofa, katero tako bode »Narodovega« pisuna, gre skoro brez ostanka za slovensko gimnazijo v Št. Vidu, dočim necerkveni velekapital služi v špekulacije v svrhu izkoriščanja tujeza

dela, da živi nekaj parazitov na račun stradalnih milijonov. Na ostale bedastoče »Naroda« pa sploh ni vredno govoriti, ker take vrste polemika, kakor jo o resnih stvarih dosledno vodi »Narod«, je daleč pod stopnjo najenostavnejše pameti in kulture, v kolikor sploh ni smrdljivo lažniva in denuncijantska, kakor je n. pr. trditve, da je »SLS uprizorila ljuto kampanjo proti Srbom v glavnem samo zato, ker so pravoslavni«.

Kakšno stališče zavzema »Slovenski Narod« napram vladi? To pove sam v svoji današnji številki s sledečimi besedami: »Mi smo te kritike (namreč govore opozicijskih poslancev glede sporazuma vlade z Italijo) čitali pazljivo in s pravim patriotičnim zanosom ker nas kljub vsemu našemu zmernemu zagovoru sedanje vladine zunanje politike neizrečeno boli, da smo kapitulirali v reškem vprašanju.« — To je dobro, da »Narod« kljub svojemu »zmernemu« vladinovskemu stališču vendarle še nekaj boli. Take boleznj pa se lahko ozdravi s kakšnim — ordenom ali pa s kakšno drugo dobroto z vladne mize. Ako bo seveda Pašič ostal.

»Samouprava« piše nekaj o namišljenih »metamorfozah Slovenca«. — »Slovenski narod« to seveda ponatiskuje. — Mi se zahvaljujemo »Samoupravi«, da posveča toliko skrbi našemu listu. — Vprašali bi jo pa, kdaj misli napisati kaj o resničnih metamorfozah »Slovenskega naroda«, da bi potem mi to citirali?

Dr. Drinkovičev govor v skupščini služi protislovenskemu in hrvatofobskemu »Slovenskemu narodu« v to, da napada po stari navadi Hrvatov. »Kaj so storili Hrvati« — tako se sprašuje ta list — »da se premoste notranja nasprotstva, da se doseže narodni sporazum Hrvatov in Srbov?« — Mi pa vprašamo: »Kaj je storil Belgrad, da se premoste notranja nasprotstva in da se doseže sporazum s Hrvati in Slovenci?«

»Jutrovin« abecedarjem. — »Samouprava« piše: »Pravi je njihov (avtonomistov) smer, da se... mesto unitaristične podloge, koja odgovara faktu narodnega jedinstva Srba, Hrvata in Slovenca, po-trazi jedna druga podloga, koja bi bila na volji partikularizma in separatizma.« Jutrovič so bili z radikalni glede centralistične ureditve države istega mišljenja. Zato je bil po »Jutru« centralizem istoveten z unitarizmom in je nas avtonomiste imenovali separatiste in partikulariste, ko smo govorili, da edinstva države ne razrušijo zakonodajne avtonomije pokrajin. Prav kakor radikalna samouprava še sedaj. Unitarizem, kakor ga je proglašalo »Jutro«, brez zakonodajnih avtonomij, je pa dejansko centralizem, bodisi v najstrožji ali omiljeni obliki. Tega »Jutro«, ki je ves čas plaval v centralizmu, narodnem edinstvu in žongliral z meglenimi pojmi upravne dekoncentracije, še danes ne razume. Pa menda tudi ne bo kljub leksikonu, v katerih išče vso politično modrost, kakor je bilo posneti iz ene njegovih beležk.

Skrivnostni kovčgi. Poroča se nam, da so se neki skrivnostni kovčgi, o katerih je pisalo te dni »Jutro«, našli na vrtu Delniške tiskarne. Izsledil jih je pes — tiger, ki redno zahaja v Jadransko banko. V kovčgih je bil denar občine Trbovlje. Dopisnik »Jutra« pretaka solze, ker ga je pri izsledovanju pes — tiger prehitel.

Dnevne novice.

— Jubilej dr. Velimira Deželića. Minolo nedeljo so v Zagrebu proslavili 60 letnico hrvatskega katoliškega pesnika in kulturnega delavca dr. Velimira Deželića. Kolo hrv. književnikov, kateremu je jubilar že 10 let predsednik, je ob tej priliki priredilo dr. Deželiću na čast matinejo, katere so se udeležila vsa katoliška društva in korporacije.

— V Fari ob Kolpi so v petek 15. t. m. otvorili čipkarski tečaj. Zanimanje zanj med dekleti je zelo veliko. To je prvi tak tečaj v kočevskem okraju po vojski. Naj bi se razširili po vsem tem okraju. Za njimi pa naj bi čimprej prišli na vrsto tečaji za moško domačo obrt, da se temu revnemu okraju vsaj nekoliko pomaga, ker Amerika tako ozko pripira svoja vrata. Za ves okraj bi bila potrebna primerna obrtna šola v Kočevju, ki so jo koncem vojske tako nesmiselno zatvorili.

— Protestno zborovanje za zaščito dece. Ženski pokret v Belgradu sklicuje protestno zborovanje zaradi zmanjšanih državnih sredstev za zaščito dece. Zborovanja se vdeležijo delegati iz vse države.

— Uradne ure v zunanem ministertvu. V zunanem ministertvu v Belgradu so uvedli nov uradni čas. Osebe dela od 8. jutraj do 1. popoldne in od 4. do 7. popoldne.

— Štrajk v belgrajskih lekarnah, ki se je začel 15. t. m., še vedno traja. Prihod lekarniških sotrudnikov od drugod se je odvnil, ker so vsi lekarniški sotrudniki v državi solidarni z belgrajskimi. Pogajanja z delodajalci počivajo.

— Nedostaki pri dostavljanju pošte. V zadnjem času smo prejeli tozadevno zopet dve pritožbi. Naročnikom vasi Goričavas, ki spada v ribniški poštni okoliš, »Domoljubac« nočejo dostavljati na dom, ampak ga puste enostavno pri načelniku ondodnega gospodarskega oddelka. — Drugo pritožbo smo dobili iz Leskovca

pri Krškem. Tam se razdeljuje časopis, ki je došel v Krško v četrtek jutraj, šele v nedeljo na trgu pred cerkvijo. Tak način dostave je sicer zelo komoden in morda tudi cenejši, a jo odločno odklanjamo.

— Za ekspresna pisma se je oddavna pobirala posebna pristojbina za to, da je pošta taka pisma dostavljala takoj po dohodu vlaka. V zadnjih tednih se pa ekspresna pisma dostavljajo enako drugim navadnim pošilkam, ker — so reducirali preveč osebja. Seveda odslej ne bo nihče brez potrebe plačeval 2 Din pristojbine za prazen nič.

— Od taks oproščeni. Finančni minister je oprostil od taks vse vloge in prošnje Zagrebškega zbora, Zemaljskega saveza industrialcev v Zagrebu in hrvatsko kulturno društvo »Napredak« v Sarajevu.

— Redukcije in novi razpis služb. Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje mesto primarija dermatološkega in začasnega infekcijskega oddelka v splošni bolnici v Ljubljani. Dalje se razpisuje mesto vratarja v isti bolnici. Kakor znano, sta bila dosedanji primarij in vratar reducirana.

— Državna podpora ferialni zvezi. Prosvetno ministertvo je dovolilo ferialni zvezi 30.000 Din podpore za potovanja in ljudsko prosveto.

— Novo počaščenje Jovana Dučića. Društvo angleških književnikov v Londonu je izvolilo modernega srbskega pesnika Jovana Dučića za svojega častnega člana. G. Dučić je tačas v naši diplomatski službi v Atenah.

— Za aprovizacije Belgrada. Belgrajski občinski svet je v svoji zadnji seji izvolil aprovizacijski odbor, ki bo skrbel za to, da bo mesto preskrbljeno s glavnimi živilni ter določal cene mesu, kruhu, moki, sladkorju itd.

— Najstarejši duhovnik v Jugoslaviji preminul. V Dubrovniku je umrl kanonik don Mate Pišta v starosti 95 let. Bil je to najstarejši duhovnik v Jugoslaviji, do zadnjega delaven. Vžival je splošno spoštovanje in ljubezen. N. v. m. p.!

— Podvojitev poštinih pristojbin na Mažarskem. Z dnem 21. t. m. so se na Mažarskem zvišale vse poštne pristojbine za 100 odstotkov.

— Uganka severnega sija rešena. »Aftenposten« v Kristianiji priobčuje poročilo, da je profesor tamkajšnje univerze Lars Vegard rešil uganko severnega sija. Vegard je po dolgotrajnih raziskovanjih in poizkusih v različnih deželah dognal, da tvori najvišje zračne plasti trdni dušikovi delci, ki obdajajo zemljo. To odkritje pojasnjuje mnoge doslej zagonetne pojave.

— Stavbeno gibanje na Češkoslovaškem. Dne 1. junija 1921 je v Češkoslovaški republiki stopil v veljavo nov stavbni zakon, ki je graditeljem zagotovil razne ugodnosti in državno subvencijo. Uspeh se kaže v številkah. Od 1. junija 1921 do 31. decembra 1923 se je zgradilo v Veliki Pragi 1331 hiš s 5419 stanovani; stroški so znašali 600.385.304 Kč, k čemur je prispevala država 496.810.566 Kč. Tudi po vseh drugih večjih češkoslovaških mestih je stavbeno gibanje v podobnem razmahu.

Gospodarstvo. Gospodarski pomen sporazuma med Italijo in Jugoslavijo.

Lahko rečemo o političnem pomenu sporazuma z Italijo kar hočemo, dopade se nam gotovo ne; priznati moramo pa, da se bodo gospodarske prilike med obema druga na drugo po naravi navezavala državama gotovo znatno ojačile. Že dosedaj, ko sta si stali obe državi skrajno sovražno nasproti, je bila trgovina med Italijo in Jugoslavijo zelo živahna. Leta 1920 je znašala naša trgovina z Italijo 32 odstotkov vse naše zunanje trgovine, leta 1921 21,7 odstotkov, leta 1922 pa 20 odstotkov. Za leto 1923 ob naših izbornih statističnih izveštjih še nimamo podatkov. Leta 1922 je importirala Italija v Jugoslavijo za 985 milijonov dinarjev, dobila je pa od nas blaga za več kot milijardo dinarjev. Na jugoslovanskem importu je bila udeležena s 15,8 odstotki, na eksportu pa z 29 odstotki. V naši zunanji trgovini pride Italija takoj za Avstrijo in je daleč pred Češkoslovaško in Nemčijo. Zboljšane prometne razmere in prijaznejši odnosi bodo imenovano odstotke zelo dvignili. V Italijo izvažamo v prvi vrsti živila, les, poljedelske in mineralne surovine; uvažamo pa od tam večinoma industrijske izdelke: predvno, tkanine, platno; potem volno, konopino, surove in strojene kože itd.

g Mariborski sejem. Na svinjski sejem dne 15. t. m. se je pripeljalo 51 svinj, cene pa so bile sledeče: mladi prašiči 3—4 mesece stari 875—1000 Din, 8—10 mesecev stari 1125—1300 Din, 1 leto stari 1750—2000 Din, 1 kg žive teže 22,50—24 Din, 1 kg mrtve teže 26,25—30 dinarjev.

g Tržne cene v Mariboru. V Mariboru stane 1 kg govedine I. vrste 25—27 Din, II. vrste 22—24, III. vrste 19—20 Din. Prvovrstna telatna 26—30 Din, II. 24—25 Din, svinjina 30 do 40 Din, konjsko meso I. vrste 12—15 Din, II. vrste 8—10. Kože: konjske komad 150 do 200 Din, 1 kg goveje kože 15—20, telečje 30, svinjske 11—12,50, gornjega usnja 120, podplatov 80—125 Din. Perutnina: majhen piščanec 30 Din, večji 40 Din, kokoš 50—62 Din, raca 75 Din, gos 100—112,50 Din, puran 125

do 150 Din. Jabolka 6—10 Din. Zito: 1 kg pšenice 3,50, rži 3, ječmena 3, ovs 3, koruze 8,50, prosa 4, ajde 3, fižola 5—7, graha 16, le. e. 14 Din. Mlevalski izdelki: 1 kg pšenične moke št. 0 6,50, št. 2 6 Din, št. 4 5,75 Din, št. 6 5 Din, št. 7 4,25 Din; prosene kaše 7,50, ješprenja 6,25—7 Din, otrobov 2 Din, koruzne moke 4, koruznega zdroba 5—6 Din, pšeničnega zdroba 7 Din, ajdove moke 7—8 Din; krma: 1. sena 100 do 125 Din, ovsena slama 65—75 Din. Gorivo: 1 kub. meter trdih drv 200 Din, mehkih 175 Din, 1 q trboveljskega premoga 42—45 Din, velenjskega 27—30 Din, 1 kg oglja 1,50—2 Din, koksa 1—2 Din.

g Lesna industrija na letošnjem ljubljanskem velesejmu. Že skozi dve leti se je čutilo na velesejmu veliko pomanjkanje ene najbolj razvitih panog naše industrije — lesne. Povpraševanje po blagu je bilo tu, ponudb premalo. Letos namerava naša lesna industrija, zlasti pohištvena, zasesti veliko prostora in razstaviti svoje prvovrstne izdelke. Zanimajo se že sedaj nekatere velike ljubljanske pohištvene tovarne. Poleg tega je zatrdil svoj podporo velesejmu lesni odsek Zveze industrijcev za Slovenijo v Ljubljani. Ljubljanski velesejmi se smoteno in mirno razvijajo in od leta do leta bolj dokazujejo, kako odločilen faktor so postali na polju narodnega gospodarstva naše mlade države.

g Obtok bankovcev. Izkaz narodne banke z dne 15. t. m. izkazuje obtok papirnatega denarja v znesku 5796,9 milijonov dinarjev, kar pomeni napram prejšnjemu izkazu z dne 8. t. m. zmanjšanje za 76 milijonov dinarjev. — Metalna podlaga je znašala 15. t. m. 4588 milijonov dinarjev napram 8. t. m. 900.000 dinarjev več.

g Prijave točilcev in prodajalcev alkoholnih pijač radi plačila takse za točenje. Prijave radi odmere takse po tarifni postavki 62, Ur. list, komad 116, št. 378 iz leta 1923, za leto 1924 in drugo polletje 1923 treba, ker je rok za to že minul, v izogib kaznim opravi od 27. 2. 1924 dalje najkasneje v 10 dneh pri pristojnem oddelku finančne kontrole. Seboj treba prinesiti listine o točilni pravici, podatke o dimenzijah točilnih prostorov z verandami, dvoriščem in vrtom v decimetrih, o številu miz, stolov in klopi, o količinah iztočenih pijač po njih vrstah v letu 1923 in o izkupičkih zanje (posebej na drobno, posebej na debelo), izkazila o obratnih pravicah poslovdje in zakupodajalca in kolek za 5 Din. Ako točilec (prodajalec) absolutno ne more priti, naj pošlje legitimiranega namestnika z listinami in podatki.

g Produkcija piva v minolem letu. V naši državi je do 20 pivovarjen, ki so v minolem letu proizvedle približno 600.000 hektolitrov piva. Ta produkcija ne krije potrebščine in se znatne količine piva uvažajo iz inozemstva.

g Svilarstvo v Vojvodini. Po uradnih podatkih se je minolo leto v Vojvodini pečalo s svilgojstvom 5890 oseb, ki so pridelali približno 69.740 kg svilenih zapredkov. Blago je kupila v celoti država in ga izročila v predelavo svojim tovarnam.

g Češkoslovaška agrarna reforma. Do konca januarja t. l. je češkoslovaški zemljiški urad preskrbel na zaseženih veleposestvih 257 uradnikov, 1112 nameščencev, 5184 deputatnih delavcev in 6465 delavcev. Prejelo je 2552 oseb zemljišča, 4851 denarno odškodnino, 5010 nove službe, 407 pokojnino, 216 zemljišča v združnem gospodarstvu.

g Obtok bankovcev v Češkoslovaški. Po izkazu bančnega urada v finančnem ministertvu je znašal 15. t. m. obtok 8219 milijonov češkoslovaških kron. S tem je doseženo najnižje stanje obtoka.

BORZA.

Zagreb, 21. febr. (Izv.) Italija 3.4535 do 3.4535, London 345,30—348,30, Newyork 79,90—80,90, Pariz 3.3375—3.3375, Praga 2.3225—2.3525, Dunaj 0.1122—0.11425, Curih 13.9325—14.0325.

Curih, 21. febr. (Izv.) Sklep. Pešta 0.0155, Berlin 0.00000127, Italija 24,80, London 24,90, Newyork 578, Pariz 24, Praga 16,77, Dunaj 0.0081, Bukarešt 3,25, Sofija 4,40, Belgrad 7,20.

Socialni vestnik.

s Katoliška socialna akcija v Kanadi. Tajništvo Katoliške socialne akcije v Kanadi je objavilo poročilo o delu v minolem letu. Na čelu vsega dela stoji dnevnik »L' Apotrec«, ki je izredno priljubljen. Zelo važne naloge izvršuje »Delavsko tajništvo«, ki vodi in pospešuje katoliški sindikalizem. V njem delujejo možje, ki temeljito poznajo socialno vprašanje in potrebe delavstva. Tiskovni podjetji sta dve, ki sta popolnoma moderno urejeni in izdajata brez števila tiskovin: časnikov, revij, katalogov, knjig, molitvenikov, pesmaric, letakov, podob in podobit itd. Duša vsemu delu sta msgr. E. Roy in msgr. Gagnon.

s Socialni napredek. Češkoslovaška divizija Rdečega križa, ki ji načeluje dr. Alieo Masaryková, je na svojem zborovanju v Bratislavi sklenila, da ustanovi vzorno otroško naselbino in študijsko kolonijo.

s Italijansko delavsko zavarovanje. Rim-ska »Gazzetta Ufficiale« je te dni objavila kr. dekret o obveznem zavarovanju delavstva za slučaj onemoglosti in starosti. Zavarovanje je obvezno za osebe obeh spolov od 15. do 65. leta starosti, ki si z delom služijo vsakdanji kruh. Izključeni so zasebni uradniki, ki zaslužijo nad 800 lir mesečno in pomorščaki, ki imajo svojo lastno blagajno.

Primorske novice.

p Izgon slovenskega učitelja iz Idrije. Na idrijski glasbeni šoli je bil poleg dveh italijanskih profesorjev nameščen tudi Slovenec Karol Pahor, ki je italijanski državljani ter diplomiran absolvent konservatorija v Bologni. Te dni je dobil g. Pahor nenadoma obisk orožniškega poročnika-komisarja v spremstvu orožnikov. Napovedali so mu, da mora takoj iz Idrije v Trst. Ko je Pahor zahteval pojasnila, so mu izjavili, da mora iz Idrije zato, ker ne zahaja v — italijansko družbo. To mu je izjavil tudi podprefekt, h kateremu se je šel g. Pahor pritožiti. Pahor je izjavil, da se bo pokoril le sili, nakar je dobil potni list za Trst, kamor sta ga spremljala dva orožnika. Svoboda v Italiji je torej še zmerom približno toliko kakor v bivši carski Rusiji, za Slovence pa še manjša.

pProti delavstvu. Izšel je zakonski odlok, s katerim se uvaja »nadzorstvo pokrajinskih političnih oblasti nad društvi in korporacijami vsake vrste, katerim pripadajo delavci.« S tem so vse delavske organizacije podvržene samovolji političnega uradništva.

Štajerske novice.

š Sprememba odbora Prosvetne zveze. Na zadnji seji Prosvetne zveze za Štajersko s sedežem v Mariboru se je rekonstruiral odbor sledeče: predsednik dr. Josip Hohnjec, I. podpredsednik Jože Stabej, II. podpredsednik Marko Kranjc, tajnik prof. Ivan Prijatelj, blagajnik Jože Mirt, gospodar dr. Josip Jeraj, odbornik za treznostno delo Jože Krošl, odbornik za obrambno delo msgr. dr. Anton Medved.

š Protestni shod proti krivičnemu poslovanju bolniške blagajne se vrši prihodnje nedelje 24. t. m. na iniciativo Jug. strokovne zveze v Mariboru. Zborovanje se vrši v društvenih prostorih v Lekaršniški ulici.

š Carinska konferenca v Mariboru se je vršila v četrtek 21. t. m. v prostorih Trgoveške šole.

š Umr v ptujski okolici. Preteklo nedeljo se je zgodil v Kicariju pri Ptujem žalosten slučaj fantovske posurovelosti. Fantje in dekleta so luščili bučne peske pri posestniku Mlakarju in pri tej priliki se je seveda pilo in plesalo. Nenadoma je pa planil v sobo vinjen 21 letni fant Jožef Kolarič in brez vsakega vzroka zasadil nož 17 letnemu Janezu Pihlerju, ki se je takoj zgrudil mrtev. Surovež je nato še ranil dve osebi, nato pa izkoristil nastalo zmedo ter pobegnil. Orožniki so ga pa še isto noč izsledili in zaprli.

š Zrtev neprevidnosti ali roparskega napada. Železniški čuvaj je v noči od 14. na 15. t. m. našel na progi Čakovec-Kotoriba truplo neznanega moža, kateremu je vlak odrezal obe nogi. Ponesrečenec je še živel, toda zavedel se ni in s prihodnjim vlakom so ga prepeljali v Čakovec. Ne ve se še, ali je mož slučajno prišel pod kolesa vlaka ali pa je hotel storiti samomor. Mogoče je, da so ga oropali v bližini taboreči cigani in ga potem vrgli pod vlak, ker mož ni imel pri sebi nikake legitimacije niti denarja. Ponesrečenec je moral ležati na progi najmanj dve uri, ker je skoro popolnoma izkrmavel.

š Požar v Mozirju. Dne 13. t. m. je izbruhnil v Mozirju požar, ki je vpepelil hišo posestnika Holovarja. Ogenj je nastal okrog 6. zjutraj in zahvaliti se je požarovalnemu delu požarne brambe in pa dejstvu, da se je nahajala goreča hiša blizu vode ter da je strehe sosednih poslopij pokrival debel sneg, da se je ogenj omejil in se je posrečilo rešiti iz goreče hiše celo pohištvo. Poslopje je bilo za-

varovano le za malenkostno vsoto in posestnik trpi občutno škodo.

š Požar v St. Janžu nr Dravskem polju. Te dni je pogorelo do tal gospodarsko poslopje in hiša posestnika Andreja Kirbiša iz Prepolja v župniji St. Janž na Dravskem polju. Škoda je občutna, zgorela je vsa oprava in živež, zavarovalnina pa je neznatna.

š Uboj. Dne 14. t. m. se je vračala družba štirih mož, med njimi Mihael Verdev iz sejma v Zalcu v svojo vas St. Ilj pri Velenju. Na potu iz postaje Velenje domov sta jih pri neki hiši napadla dva pretepača in Verdev je dobil pri tej priliki hud udarec z polenom na glavo. Počila mu je lobanja in naslednji dan je izdihnil.

Ljubljanske novice.

lj Prevzvišeni škof dr. Anton Bonaventura Jeglič je včeraj obiskal atelje Fr. Sterleta, akad. slikarja in voditelja umetniške šole »Probuda«, kjer si je ogledal najnovejša dela, kakor generala Majstra, komponista Foersterja, pesnika Stritarja, vladnega svetnika ravnatelja Šubica, ravnatelja Bračiča in več drugih slik. Med temi se nahaja tudi najnovejša škofova slika v profilu.

lj Shod somišljenikov SLS za Spod. Šiško se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. takoj po 10. sv. maši v samostanski dvorani v Spod. Šiški. Poročata podžupan dr. Stanovnik, občinski svetovalec Orehek in dr. Rožič o ljubljanski komunalni politiki. Vsi na shod!

lj 25. februarja se vrši v dvorani »Uniona« slavnostna prireditev v prid splitskim pogorelcem. Kakor po vabilih izvem, so prireditelji vrši pod častnim predsedstvom gospodov: T. Sporna, velikega župana, dr. Ljudevita Periča, dr. O. Beneša, dr. J. Brejca in prof. E. Jarca in s sodelovanjem častnega damskega komiteja, v katerem so reprezentirane najodličnejše ljubljanske dame. — Po predavanju umet. zgod. dr. Fr. Sterleta in solospievih gde. Zikove pa g. M. Šimenca bo elitni ples, ki ga vodi g. J. Kosiček. Svira orkester dravske divizije. Začetek ob pol 21 uri. Priprave, ki se dnevno vrše, obetajo, da bo prireditev izmed odličnejših v sezoni.

lj »Mož beseda« je načelnik kluba občinskih svetnikov JDS Jože Turk, ker je prišel h ljubljanskemu županu in ga ponižno prosil, naj občinsko sejo, ki je bila določena za včeraj 21. t. m. preloži na prihodnji teden, ker klub JDS in g. Jože Turk še nista preštudirala nove službene pragmatike. Klub vsakodnevni napadom »Jutrac« in »Slovenskega naroda«, da »Klerosocialisti« zavlačujejo občinsko sejo, je g. župan dr. Perič nujni prošnji g. Turka ugodil in občinsko sejo odložil na prihodnji teden. G. Turk je dal županu slovesno zatrdilo, da bo povzročil pri svojih demokratskih listih objavo notice, da je bila občinska seja na njegovo prošnjo odložena, da zamore službeno pragmatiko preštudirati. Sedaj pa glasili JDS in g. Turka objavljata, da je bila občinska seja preložena radi protesta g. Turka. Kar je g. Turku prošnja, je »Jutrac« in »Slov. narod« protest. G. Turk, malo več močastosti smo bili od Vas doslej navajeni. Ali ste se ji sedaj odrekli?

lj Oprostitev nočnega davka, katero je dovolil ljubljanski župan uslužbencem električne cestne železnice dopisniku »Jutrac« ne da spati. V včerajšnjem »Jutrac« daje nasvet, naj občina daje uslužbencem cestne električne železnice posebno doklado. Ker ti uslužbenci žalibog še niso mestni uslužbenci, jim občina s posebno doklado ne more priskočiti na po-

moč. S tem nasvetom naj se »Jutrac« obrne na židovsko dunajsko družbo, katere so živelci demokratije kot bivši go-podarji na mestnem magistratu v najboljših odnošjih in so jo protežirali na vse mogoče načine v škodo vsega uslužbenstva cestne železnice. Tudi se niso brigali demokratski občinski očetje, da bi pregledovali in kontrolirali vsakoletno bilanco cestne železnice, ki jo je dunajska družba predlagala. Zanimarili so svojo dolžnost in na ta način oškodovali mestno občino za težke stotisoče, zato bi bilo zanje mnogo boljše, da o ukrepih sedanje magistratne večine glede cestne železnice in uslužbenstva demokratski gospodje molče, ker teh stvari še niso preštudirali.

lj Brezplačne tramvajske karte. V smislu pogodbe med ljubljansko mestno občino in družbo cestne električne železnice dobi župan vsako leto 5 brezplačnih letnih voznih listkov na prosto razpolago. Te listke je g. župan razdelil sledečim gospodom: podžupanu dr. Stanovniku, načelniku kluba SLS občinskemu svetniku Jegliču, načelniku kluba JSS Tokanu, načelniku personalnopravnega oddelka Pircu in načelniku socialnopolitičnega oddelka Čelešniku. Kdor ima vpogled v delo sedanje večine občinskega sveta, mora izprevideti, da so brezplačne vožnje na tramvaju deležni oni občinski svetovalci, ki imajo največ posla pri magistratni upravi in največ potov v občinskih zadevah. Ljubljanski župan seveda ne hodi v uredništvo »Jutrac« izpraševati, kako naj se tramvajski listki razdele, gotovo pa postopa pravilno, ako jih razdeli med one občinske svetovalce, ki »bogati« ob občinskega kulka. Ako je »Jutrac« tako vneto za siromašne, nižje magistratne uradnike, zakaj pa demokratski župani teh kart niso razdeljevali s tega socialnega vidika in zakaj so bivši »napredni« župani pustili vse »nižje, siromašne magistratne uradnike« v bedi in pomanjkanju, da jim je šele sedanji občinski svet pripomogel do boljših prejemkov in jih rešil bede, v katero jih je pahnil bivši »napredni« demokratski občinski svet.

lj Pomladansko porotno zasedanje v Ljubljani se prične v ponedeljek, dne 3. marca in ne še le v torek 4. marca, kakor smo včeraj pomotoma poročali.

Naznanila.

Osrednji odbor ljubljanskih prosvet ima nocoj ob 8. sejo v konsumu. Udeležite se je gotovo vsi zastopniki.

Krekova mladina v Ljubljani uprizar v nedeljo, dne 24. t. ob pol osmih zvečer veliko predpustno burko »Babilona«. Kdor se hoče pošteno nasmajati, naj pride v Rokodelski dom, Komenskega ulica. Vstopnice se dobijo vsak večer v Jugoslov. strokovni zvezi ter v nedeljo cel dan.

Na občini Starbene zadruge Akademski dom opozarjam vse člane, zlasti št. starešine. Občni zbor bo ob 8. zvečer v naših prostorih v Akademskem domu. Pridimo vsi in točno. Predsednik.

Slovenska krišćanska ženska zveza ima svojo redno sejo danes ob 5. popoldne v Jugoslovanski tiskarni.

Diskusijski večer Slov. kat. akad. starešinstva in Prosvetne zveze se vrši nocoj ob 8. v dvorani akad. doma. Predava univ. prof. A. Ušeničnik o bistvu socialnega vprašanja.

Redni mesečni sestanek članske Krekove mladine v Celju se vrši v nedeljo, 24. t. m. ob 3. popoldne pri Belem volu. Govori tov. tajnik Munda. Obvezno za vse članstvo. Prijatelji dobrodošli!

Orlovski vestnik.

Na fantovskem večeru v Rokodelskem domu predava danes, v petek br. Vatovec Franc, cand.

phil. o prvih dobah zgodovine slovenskega naroda. Prosimo točno udeležbe vseh!

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8 uri zvečer.

Petek, 22. febr.: HAMLET. — Red A.
Sobota, 23. febr.: TRI MASKE, SMESNE PRECIJOZE, PRILJUDNI KOMISAR. — Izven.
Nedelja, 24. febr.: Ob 3. popoldne: MOGOČNI PRISTAN. Znižane cene. Izven. — Ob 8. zvečer: OSMO ZENA. Izven.
Ponedeljek, 25. febr.: BENEŠKI TRGOVEC. Red B.

OPERA.

Začetek ob pol 8 uri zvečer.

Petek, 22. febr.: TOSCA. — Red B.
Sobota, 23. febr.: GOSPOSVETSKI SEN ob 3. uri popoldne. — Dijaška predstava.
Nedelja, 24. febr.: Ob 3. popoldne: MIGNON. Popoldanska predstava pri znižanih cenah.
Ponedeljek, 25. febr.: Zaprt.

Dve operni predstavi pri znižanih cenah. V soboto popoldne ob 3. se poje izvirna narodna opera Risto Savinov »Gospodsvetski sen« pri znižanih cenah. Predstava je v prvi vrsti namenjena našemu dijaštvu, da čuje opero, koja snov je povzeta iz naše nacionalne zgodovine. Lahko je pa posebi vse ostalo občinstvo. V nedeljo popoldne ob treh se pa poje priljubljena in nad vse melodiozna opera »Mignon« kot ljudska popoldanska operna predstava pri znižanih cenah. Uprava hoče dati s to popoldansko predstavo v prvi vrsti priliko občinstvu izven Ljubljane da čuje to prekrasno delo. Vstopnice so v predprodaji pri dnevni blagajni, zunanje prijave je nasloviti na upravo gledališča. — Danes zvečer se poje opera »Tosca« za red B, drama pa vprizar »Hamlet« za red A.

Zahvala. Ob priliki moje dvajsetletnice mi je došlo od mojih prijateljev in premožnih ljubiteljev našega gledališča toliko častilk, darov in voščil, da je bil ta večer eden izmed najlepših mojega 20 letnega delovanja. — Zato čutim srčno potrebo, najiskrenejše zahvaliti se v prvi vrsti slavnemu občinstvu, katerega priznanje in simpatije so mi najlepša in najdražja nagrada za moje delovanje. Pri srčno se zahvaljujem upravi kr. nar. gledališča, vsem dragim mi kolegom in kolegijam, nadalje Udruženju gledaliških igralcev, društvom »Orjunice«, »Jadranc«, »Zvezi ruskih akademikov« in prav tako tovarišem lovem, ki so se blagovolili spomniti na me pri tej priliki. Prav posebno se zahvaljujem tudi uredništvom vseh časopisov za priznanje in laskavo oceno mojega dela. — Z najodličnejšim spoštovanjem Hugo Zathay.

Ljudski oder.

Nedelja, 24. februarja: »Lumpacij vagabunde«, burka s petjem v treh dejanjih s prologom. Začetek ob 4 uri popoldne. Dvorana bo zakurjena. Predprodaja vstopnic od četrtega naprej vsak dan od 5. do 7. ure zvečer in v nedeljo od 10. do 12. ure dop. in popoldne od 2. ure naprej do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra (Ljudski dom, II. nadstropje).

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v %	Nabo. vetrov	Padačina v mm
20. 2. 21 h	738.4	0.2	0.6	obl. s. v.	—
21. 2. 7 h	738.6	— 1.0	0.7	v. obl. j. z.	—
21. 2. 4 h	738.0	— 2.0	0.9	obl. —	—

SAMOSTOJNO kuharico

katera mora opravljati tudi vsa druga hišna dela, sprejemem k mali družini (3 osebe) v predmestju Ljubljane. — Naslov pove iz prijaznosti uprava lista pod štev. 988.

Mlado DEKLE

dobro vzgojeno, sprejemem takoj za pospravljanje sob in k otrokom. Naslov pove uprava lista pod štev. 975.

Močnega, zdravega,

11 let starega DEČKA da za svojega vdova brezstanovalka. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 887.

Absolventinja

trgov. tečaja, večja strojepljaja, slov. stenografije, korespondence in knjigovodstva, obenem izučena v trgovini z mes. blagom, išče mesta kot PRODAJALKA ali kontoristinja. Nastopi takoj. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Absolventinja« štev. 1005.

Prodajni zidano, z opako krito enonadstropno HIŠO

z 12 sobami, 1 oral zemljo, svinjak in nekaj sodeja, blizu pošte, postaje in cerkve na Prevaljah. — Več pove Alojzija HRIBERNIG, posestnika na Šelenberku, p. Guštanj.

ORGANIST

cecilianec, išče službo; zmožen je tudi tajništva. Naslov pove uprava lista štev. 968.

Zanesljivo ŽENSKO

pošteno, staro do 30 let, ki zna kuhati in lep hišni red voditi, sprej o k mali družini takoj. — Naslov pove uprava lista pod štev. 974.

Prvovrstne RIBE,

ščuke in druge finešče, iz tekočih vod — po naročilu tudi surove — ter prvovrstna VINA — nudi gostilna VIDMAR (Težak), Sv. Jakob trg štev. 5. 1002

Dekle 21 let stara, ki je dovršila učna leta, želi vstopiti v trgovino v kaki kresčanski hiši. — Ponudbo na JAN. JORDAN št. Jernej. 983

Pletilna STROJA

7/36—11/36. (dvojni) in 8/36 napredaj. — F. JOŠT, Ljubljana, Rimska cesta 7. 995

200 hl rafinir. ŠPIRITA

proda Ravnateljstvo nadbiskupskih dobav v Zagreb, Vlaška ulica 75, kamor naj se reflektanti radi pogovor prodaje obrnejo. 1004

Tovarniško

poslopje

v MALEM MENGŠU

pripravno za vsako industrijo z gospodarskim poslopijem, vrtom itd. se prodaja na javni dražbi pri sodišču v Kamniku v soboto, dne 23. februarja ob 10. uri. Najmanjši ponudnik 119.000 Din, varščina 22.500 Din.

Strojno pletenje HARING

Čevljarska ulica štev. 4. Izvršuje nogavice iz najboljšega bombaža in flora. Podpletuje vse vrste nogavic, tanke in debele. 985

PREMOG

lep, črn, s 4500 kalorijami prodaja iz svojega rudnika »Sloven. premogokopna družba« z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. 1/1. po 300 Din. postaja Ormož, 350 Din. postaja Ljubljana in 400 Din. v Ljubljani na dom dostavljeno za 1000 kg. 989

KARO

je varstvena znamka priznane najboljše in najtrpejšee čevljev

Dragočin Roglič

Maribor, Koroška cesta št. 19

Lastne delavnice in ročno delo.

30-80 m vodovodne cevi 20 mm po 19 Din meter, prodam. — Ravnotam se kupi BREJA KOZA. — Joško POLŠE, Mala vas št. 40 pri Ljubljani. 964

APNO!

Več vagonov neugašenega in prvovrstnega apna je na prodaj: 3 vagona takoj, po znižani ceni. Več se izve Poštni predal št. 7, pošta Kamnik, Jugoslavija. 849

2 DLIKA ali DIJAKINI

sprejme na stanovanje in hrano boljša rodbina. Glasovir na razpolago. — Naslov v upravi lista pod štev. 994.

ČEBULČEK

in korenjave seme kupuje mo. — SEVER in KOMP. Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Vsemogočni je odpoklical dne 21. febr. našega nepozabnega očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Ivana Gollas

po dolgem, mučnem trpljenju, v 91 letu njegove starosti, po večkratnem sprejemu svetih svetotajstev.

Pogreb blagega rajnega se vrši v soboto, 23. februarja, ob 11. uri popoldne. Svete maše se bodo brale v župni cerkvi na Bledu.

Zalujooe rodbine GOLLAS.

VELIKA ZALOGA VSEGA

elektrotehničnega materijala

MOTORJEV - SVETILNIH TELES - GRADNJE ELEKTRARN - INSTALACIJE

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Leopold Tratnik

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 25.

NA DEBELO! NA DROBNO!

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

ALOJZIJ BERLAN

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pratužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat in stric, gospod

danos, v četrtek 21. februarja po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnega bo v soboto, 23. februarja, ob 4. uri popoldne iz deželne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana - Radeče, dne 21. februarja 1924.

Zalujooi: ZENA, OTROCI, BRAT in SESTRA.